



# Sardinie

Cesta bez dětí a bez Ivošků, jaro 2007

## Sobota 26. 5. 2007

Takže letos Sardinie. Po loňské Sicílii, předloňské Normandii a Provence o rok dřív jsme letos pro velký úspěch zvolili opět italský ostrov. Pečlivě naplánovaný zájezd se ovšem jako už tradičně začal komplikovat ještě před odjezdem. Tentokrát za to mohly plně a bez výhrad děti. Nejprve Ivoškův a Helenčin Tépich, kterého si ti dva upekli o Vánocích na koberci pod stromečkem a který začal zlobit už u Helenky v bříšku, takže jí znemožnil cestování. Navzdory siláckým řečem Matesa s Tondou se Ivošek nezachoval jako chlap a zůstal doma s Helenkou.

Mně pak naboural plán a pocuchal nervy Vojtěch, vlastně jeho škola, která poté, co jsme naplánovali dovolenou a zaplatili trajekt tak, aby se naše nepřítomnost kryla s jeho školním výletem do Londýna (a já neměla starosti, co ten pacholek doma beze mě vyvádí), posunula výlet na jiný termín. Takže jsem včera v poledne vyzvedla Vojtu z autobusu, naházela jeho špinavé prádlo do pračky, svěřila jej starším sourozencům a Pánubohu a jako krkavčí matka odjela pryč.

Jedeme tedy stejně jako poprvé před třemi lety jen ve čtyřech, s Toníkem a Ivankou. Vyrážíme z Brna, kde už čtrnáct dní panují tropické teploty přes 30°C a počítáme, že nás jih už ničím nepřekvapí.

Přes noc protneme Rakousko a asi 50 km před Benátkami přespíme chvíli na parkovišti. Náš transportér je pro čtyři osoby luxusní, místa je tu jak v hotelu. Ráno jsme v Benátkách už v sedm, což je bezvadné. Není horko, nejsou lidi a nefungují obchody. Kolem se pletou jen různí zásobovači, kteří na dvoukoláčích a v lodičkách rozvážejí zboží a odvázejí odpadky. Propleteme se uličkami na náměstí sv. Marka, které je fyzicky od auta asi kilometr, fakticky však díky obcházení kanálů nachodíme čtyřikrát tolik. Město je malebné, oprýskané domy jsou ozdobené květinami. Když pak otevřou obchůdky s karnevalovými maskami, keramikou, ovocem a rybami, město úplně rozkvetne. Kozderovým se sem moc nechtělo, teď se ale nemůžou nabažit a běhají od obchůdku k obchůdku. Bohužel se však současně vyrojily zájezdy a ty nekonečné davy lidí jsou ubíjející. Vylezeme tedy na Kupeckou věž a vyfotíme si ten mumraj shora. Pak už se procpeme davy zpět k autu a hurá na jih.

*BENÁTKY. Náměstí sv. Marka je pojmenované podle jednoho z evangelistů (a patrona města), jehož tělo uloupili Benátčané roku 828 z Alexandrie, aby tak originálně demonstrovali svou nezávislost na Byzancí. Vzhledem k tomu, že moc jiných možností ani nemá, světec dodnes bez odporu leží ve své bazilice sv. Marka. Město pak pokračovalo v zahájeném kurzu a během*

*křížových výprav jeho otcové úspěšně kombinovali obchod s loupežemi – např. proslulé sochy koní na bazilice si bez dovolení přivezli roku 1204 z Konstantinopole. Vrcholu rozvoje dosáhly Benátky na konci 14. století – tehdy převálcovaly svého odvěkého nepřítele Janov, ale vítězství je tak vyčerpalo, že současně zahájily postupný ekonomický úpadek, který pak už jen završilo objevení mořské trasy do Asie kolem mysu Dobré naděje. Za Napoleona však někdo dostal spásný nápad a z politické mocnosti přeměnil město na centrum zábavy. Dnes se mondénní výstřelky společenské smetánky proměnily na nájezdy turistů, ale i tak si Benátčané asi moc nestěžují.*

Hned za Benátkami mě rozbolí hlava, sním tedy několik prášků a raději usnu. Z cesty napříč Apeninami tak nemám nic, probudím se až těsně před Pisou.

V Pise nás, stejně jako 99 % návštěvníků, zajímá jen šikmá věž, výjimku tvoří snad jen Tony, kterého zajímá také jídlo. S Matesem jsme tu už kdysi byli, ale zase mě krása tohoto místa dostane. Věž je jen třešnička na dortu, je součástí komplexu Campi dei Miracoli (Pole zázraků). Jde o katedrálu Duomo s oddělenou zvonící (dnes šikmou věží), baptisterium a hřbitov, který zvenčí vypadá jako antický chrám bez střechy. Kozderovi jsou poněkud ucloumaní Benátkami a odmítnou jít kamkoli jinam než na věž. Tam se se pro velký zájem objednává a na řadu se tak dostaneme až za dvě a půl hodiny. Tony, věren svým zálibám i přes svou právě probíhající odtučňovací dietu, zavelí jít na večeři. Z celé Pisy tak nakonec vidíme jen pizzerii a onu věž a já začínám mít dojem, že z nás nakonec budou ještě klasičtí turisté typu „šup sem šup tam, ale hlavně, ať tu nudnou kulturu máme za sebou“. Jídlo je ovšem výborné (jsme v Itálii) a věž nabídne docela překvapivý zážitek. Ona totiž chůze po točitém schodišti do výšky 54,5 m, které má náklon přes 4 m, představuje docela slušný fyzický výkon. Celou cestu mám pocit, že jsem přebrala vína – chvíli se drápu do kopce, chvíli se kácím na bok a chvílemi mi to utíká dopředu, přestože technicky vzato jdu celou tu dobu pořád nahoru. Celé je to umocněno tím, že schody jsou dost prošlapané a pěkně kluzké.

Shora se naskýtají zajímavé průhledy mezi šikmými otvory, ve kterých visí (z našeho pohledu našikmo) zvony a tvoří tak docela zajímavé fotografické kompozice. Pisa je tradičně italsky červenostréchá a docela maličká. Kolem nás se rozkládá komplex kostela, shora je ještě úchvatnější. Budovy jsou sněhobílé, zdobené pouze reliéfy, mezi nimi se zelená obrovská plocha krátce střížného anglického trávníku. Po něm se navzájem fotí stovky rodinek v naprosto „originálních“ pozicích podpíračů věže. Je docela vtipné je pozorovat z jiného úhlu – natahují příčinnivě ruce v naprosto nepřírozených úhlech a debilně se u toho usmívají.

Odpotácíme se dolů z věže, z kopce to jde ještě mnohem hůř. Pak se proboxujeme zpět k autu několika kilometry súdanských či kdovíjakých černochů, kteří kromě šikmých věží ve všech podobách (těžítka, kořalka, lampa, tužka, tričko, plyšák nebo zástěra) nabízejí všechny myslitelné i nemyslitelné pitomosti a „zaručené pravé“ rolexky za 10 eur.

*PISA. Pole zámků pochází z 11. století a jeho zvonice se začala naklánět už při stavbě, původně ovšem na opačnou stranu. Ve snaze o záchranu situace podkládali stavitelé základy tak horlivě, že došlo ke změně směru náklonu a stavba pak byla raději zastavena. Dokončit si ji troufli až roku 1350 a byla to asi jediná stavba věže, kde padající cihly nemohly zranit žádné níže pracující zedníky. I další pokusy o narovnění zvonice vedly vesměs ke zhoršení situace, stavba při nich dosáhla sklonu budícího obavy. Až na začátku tohoto století se jí podařilo poněkud narovnat, zhruba do pozice z konce 19. století, a od té doby je poloha snad stabilizovaná. Největší radost její náklon asi udělal svého času Galileovi, který tu spouštěním různých předmětů z vrcholku demonstroval účinky gravitace.*

Poměrně nudnou krajinou dojedeme do Livorna tři hodiny před plánovaným odjezdem. Naprosto zpanikařeného Toníka, jančícího, že odjezd nestihneme, dopravíme mezi auta, která tu s předstihem čekají na uvolněné lístky, a smíříme se s tím, že tu budeme stát celé hodiny na holém betonu bez jakéhokoliv povyražení a čekat na lístky na trajekt, který máme na rozdíl od ostatních aut už půl roku zaplacený. Během těch tří hodin Tony svůj batůžek s věcmi na osmihodinovou plavbu asi pětkrát přebalí a přidává do něj další a další dávky jídla, takže budí dojem, že ho místo spánku na lodi čeká polární výprava. Je jasné, že hlady na trajektu rozhodně nezemřeme, spíš se s námi přetížená loď potopí.

Loď přijede s naprosto neomluvitelným zpožděním, až po jednácté, což je čas, kdy měla vyplouvat. Následuje typicky italský zmatek, který z nalodování (i v organizovanějších zemích chaotického) učiní naprostou apokalypsu. Při té příležitosti zjistíme, že sice máme objednanou přepravu auta, ale bez bedny na střeše, což nás stojí 100 eur navíc. Pak nás posílají od jednoho stewarda ke druhému a pro zpestření občas i na recepci či do kanceláře kvůli klíčům od kajuty. Nakonec se ukáže, že pro celou tu obrovskou loď vydává klíče jediný obstarožní steward, který se po chodbách plouží se zoufalým výrazem rychlostí tekoucího ledovce.

Do kajuty se tak dostaneme hodně po půlnoci a po povinném prozkoumání lodi tak zalehneme až ve dvě. Loď je pozoruhodná snad jen tím, že má na palubě bazén, který je vypuštěný. Obchody a restaurace jsou vzhledem k pokročilé době zavřené. Pivo v baru mají ucházející.

Usínáme naprosto mrtví únavou.

## Neděle 27. 5. 2007

Ráno nás rozhlasem vzbudí v jakousi úplně šílenou dobu, v šest nebo tak nějak, nedokážu to ani vnímat. Vypotácíme se z kajuty, nalijeme do sebe v baru kafe a naprosto nereflktujeme na již otevřené lodní obchody a jiné blbosti. Podle včerejšího vzoru nastanou neuvěřitelné zmatky při výjezdu, ale nakonec se nám kupodivu podaří neodjet zpět do Itálie a prodereme se ven.

Sardinie je naprosto jiná, než jsme čekali. Především je strašlivě kopcovatá. Divoká. Rozeklaná. Liduprázdná. Málo italská.

Domy na pobřeží okolo Golfo Aranci, kde jsme přistáli, vypadají spíš jako ve Španělsku. Jsou v barvách okru, oranžové a béžové, stěny záměrně flekaté lazurou. Mají obrovské terasy s klenutými otvory, okenice v oknech. Stojí na svazích uprostřed zelených zahrad plných pichlavých keřů. Je to podle všeho místo, kde mají víkendové chalupy mastňáci z celé Itálie.

My se však hned vzápětí u Olbie zanoříme do vnitrozemí. Tam se architektura hned přiblíží jižní Itálii, a vlastně nejen architektura – všude se hromadí odpadky a polozbořené domy, prostě italský venkov.

Zato příroda je tu famózní. Kolem nás se zdvíhají neuvěřitelně rozeklané vápencové hřebeny se svahy, které jsou úžasně malebné a rozmanité – občas jsou porostlé žlutou „buvolí“ trávou, občas kvetoucími rododendrovými keři, občas korkovým lesem, občas jsou jen poseté bílými balvany. V tom všem se pasou nezvykle častá stáda rozmanitých ovcí, krav, koní, koz a prasat, sem tam se vyskytne osel nebo mula, většinou uprostřed vozovky. Docela znervózňující je, že naprosto všechny dopravní značky jsou hustě prostřílené. Asi místní zábava; tiše doufáme, že se místní mládež při jejím provozování přesvědčí, jestli kolem jejich terče právě neprojždíme.

Silnice se vine po úbočí a řízení se tak trochu podobá jízdě po horské dráze. Naštěstí si to dnes vylosoval Mates, já bych asi usnula cestou – jsem po přestálém pracovním týdnu naprosto nepoužitelná. Jedeme po vyhlídkové trase, která je souběžná s východojižní dálnicí skrz ostrov, ale vede po druhé straně pohoří Monte Albo. To je také naším cílem, konkrétně jeho nejvyšší vrchol Punta Catirina (1127 m).

Chvilí se vozíme po zmíněné lochneskové silnici sem a tam ve snaze najít průvodcem inzerované východisko turistické trasy a přílehlé parkoviště. Při třetím průjezdu zvolíme náhodně jakési ústí vedlejší cesty a kupodivu je to správné místo.

Cesta nahoru na kopec je klasicky strmá výstupovka, zpočátku lesem, posléze nahoře kamením, zato s nádhernými výhledy. Počasí se naštěstí umoudřilo a oproti inzerovanému dešti je jen dost zamračeno a příjemně chladno. Po vyšplhání na hřeben s podivem zjistíme, že na druhé straně není sešup dolů, ale naprosto úžasná planina, která je chvíli kamenitá, chvíli travnatá, ale vždy plná barevných skalniček. Kvetou tu floxy, oranžové pampelišky, bramboříky a cosi jako fialové plané růže na keřích, které vypadají jako máta.

Cestička se tu vine skoro po rovině, ale pak začne šplhat vyschlým korytem potoka, které je pro změnu naprosto bez vegetace, jen šedivý štěrk uprostřed šedivých skal. A pak už je před námi vrcholok, ten zase pro změnu vypadá jako kopce na Malé Fatře – hromada kamení porostlá skalničkovitou vegetací. Nahoře je klasická vrcholová tyč a hromada šneků, kteří v rekordním čase zmizí v hlubinách Tondova pytlíčku. Pak je čeká strastiplná cesta autem, pobyt v mrazáku, preparace a nakonec umístění jejich ulity v Tondově sbírce.

Právě nastal vrcholný okamžik dne, Tony vybalí z hlubin svého batohu neuvěřitelné množství jídla a my na tom tisícimetrovém vrcholku absolvujeme hostinu o čtyřech chodech.

Mates zatím nastuduje, kudy vede sestupová trasa, a to znamená konec pohody. Uháníme mu v patách, ve strachu, že nám zmizí někde za zatáčkou a my se ztratíme. Cesta vede dolů po dost prudkém balvanitém svahu a potom se zanoří do místního lesa. Tedy to, že tady rostou rozkvetlé rododendrony a oleandry, túje a jalovce a není mezi nimi tráva, maximálně tak kvetoucí kopečky okrasných květin, budí spíš dojem, že jdeme parkem nebo městským hřbitovem. Povrch je navíc zvláštním způsobem rozrytý a nabízí se myšlenka, že to tu někdo chodí pravidelně okopávat. Nechápeme.

Autem pak popojedeme dále do Lido Orri, na jih od přístavu Árbatax a poblíž střediska Tortoli, kde chceme vyhledat kemp na pobřeží, aby si Tony mohl po ránu zopakovat genocidu místních plžů. Silnice vede přes nádherné hory, které občas zahlédnu závojem spánku podobnému bezvědomí. Snad je uvidím zítra.

Kemp je po zimě ještě částečně zakonzervovaný, plný Němců a vedený úžasně sympatickou rodinou hovořící pouze italsky. Nedostatek v jazykové komunikaci nahrazují ochotou a příjemným chováním. A hlavně tu panuje naprosto neitalská čistota. Sociálky se důkladně myjí a dezinfikují dvakrát denně, odpadky se třídí do pěti různých popelnic a vyvázejí snad každou hodinu.

Manželka majitele nám připraví skvělé večerní menu: těstoviny jako předkrm, pak výborný steak se salátem. Přidáme dvě láhve vína a já pak umřu ve stanu a už ani neslyším Matesa jít spát.

*HISTORIE SARDINIE. Díky strategické poloze se na ostrově střídaly kultury jako na běžícím páse, záleželo na tom, kdo v této části Středomoří právě měl vojenskou a námořní převahu. Původní nuraghskou kulturu vystřídali Kartaginci a ty pak Římané – samozřejmě při tom žádné mírové smlouvy nepodepisovali a rovnou vraždili. Následovali barbaři, Byzantinci a Arabové, kteří spolu s malárií přispěli k dnešní turistické atraktivitě ostrova tím, že zcela vylidnili pobřeží. Do začátku 13. století o ostrov soupeřila Pisa s Janovem tak dlouho, až nakonec připadl Španělům. Ti to zřejmě také trochu přeháněli, takže se obyvatelé vzbouřili a pod vedením místní Johanky, zvané Eleonora Arborejská, Španěly vyhnali. Ale ne nadlouho, sotva Eleonora 1404 zemřela, byli tam zase a tentokrát vydrželi až do války o španělské dědictví na začátku 18. století. Pak to šlo zase rychle – Anglie, Rakousko, Savojsko, ale nakonec konečně vzniklo Sardinské království. Postupně se tu zastavili Napoleon i Nelson, a nakonec Garibaldi, což znamenalo konec království. Od té doby patří Sardinie Italům.*

## **Pondělí 28. 5. 2007**

Ráno vstáváme až po osmé, jsem jako znovuzrozená. Pomalu se vymotáme a vracíme se včerejší trasou zpět, do soutěsky Gola su Gorruppu. Tuto atrakci našel na webu Tonda, nesměle ji navrhnul a sklídl všeobecné nadšení. Přesněji řečeno, všeobecně jákala jen Iva a já, Mates se tiše zdržel hlasování, protože je nervózní a nerudný a tváří se, jako bychom mu chtěli trhat stoličku.

Na místo se přesunujeme dvě hodiny, silnice se klikatí po úbočí mnoha kopců. Občas je ve svahu pohozené městečko, které vypadá jako rozestavěná Čunkova ubytovna. Domy mají horní patro s nezasklenými okny a občas i bez střechy a i ty dostavěné vypadají jako nedodělky.

K soutěsce se dostaneme údolím, kde probíhá intenzivní zemědělství – vinice, olivové háje a políčka s kukuřicí. Pak se asfaltka změní v polňačku a posléze v dřevěnou lávku přes horskou bystrinu. Naštěstí je před ní parkoviště, kde necháme auto a pokračujeme pěšky. Já z počátku po čtyřech, protože lávka je tvořená řídkými prkny a houpe se asi 6 m nad pěkně divokou bystrinou, což ve mě vzbudí nutkání lehnout si na břicho a setrvat tak do konce zájezdu. Naštěstí se pro mě vrátí Mates a převede mě na druhou stranu, můžu tak křečovitě zavřít oči a představovat si, že se procházím doma po zahradě.

Pak už to jde dobře, po pohodlné cestičce a podobným lesem jako včera. Prostě kvetoucí hřbitov. Cesta je velmi upravená, ve

svazích vydlážděná. Skalní stěny se kolem postupně zvyšují a na jednu je vpravo hluboká průrva ve tvaru „V“, náš cíl.

Když do ní zahneme, stěny se zúží a my se ocitneme v řečišti tvořeném sněhobílými balvany velikosti několikapatrového domu. Nad nimi se tyčí stěny, kupodivu v hnědé až červené barvě, zato do výšky několika set metrů. Dno je těžko průchodné, člověk přelézá z balvanu na balvan po hladkých vrstvách šikmého mramoru, který klouže jako důkladně zamrzlá kaluž. Vše se vyostří ve chvíli, kdy se dá do deště a kámen se definitivně změní v dobře uhlazené kluziště. Lezeme na balvany výšky dobrých 8 m, plazíme se po stěnách o sklonu 30°, přeskakujeme 5 m hluboké průrvy a všeobecně se trápíme přesunem z bodu A do bodu B. Soutěska se zužuje a prohlubuje, cesta znepráhledňuje, ale v místech, kde pomalu vzdáváme další cestu, se vždy jako zázrakem objeví lano určené k vyšplhání na kolmou stěnu.

Předběhne nás jen jedna německá rodinka, která se po vrcholcích balvanů pohybuje lehce jako výprava elfů po Cararbrasu. Naši cestu vzhůru ukončí Kozderovic únava – oba v jedné chvíli současně (po 25 letech manželství je to pochopitelné) odpadnou a svorně odmítnou jít dál. V té chvíli se vrací dříve zmíněná německo-elfí rodina a tvrdí, že dál už stejně není nic zajímavého k vidění. To rozhodne a my se vracíme taky. Dolů to jde jako vždy (a k naprostému překvapení Kozderů) mnohem lépe než nahoru. V ústí soutěsky jsme za poloviční dobu, a to jsme s Tondou strávili nějakou dobu štáráním šneků ze skulin.

Cestou k autu asi tak patnáctkrát zmokneme a díky tomu překvapivě udržíme stejné tempo jako několik skupin německých mladýchů. Parkoviště pak dosáhneme zcela mokří, já jsem opět potupně převedena přes běsnící vodní tok (tak mu říkám já, podle Matesa je to mírný romantický potůček) a vydáme se domů.

Mates bohužel použije služeb GPS, což vede k tomu, že zcela ignorujeme naprosto srozumitelné silniční ukazatele a vydáme se po trase nabídnuté tou pořouchlou mašinou, což znamená přímo nahoru kamenitým svahem po cestě bez asfaltu, která spíš připomíná koryto potoka krátce po povodních. Tonda nastiňuje katastrofické scénáře, Iva vyděšeně mlčí a oba se křečovitě drží všech madel, která mají na dosah. Já už jsem na Matesovy zkratky zvyklá, tak jen usilovně točím na kameru (možná naše poslední záběry), a Mates, pod vousy se pochechtává, zarytě kroutí volantem. Přes Tondovy prognózy nespádneme do propasti ani neuvízneme v křoví a na konec se dostaneme na kýženou asfaltku a vyhládlí míříme do kempu.



Tam opět disciplinovaně spořádáme menu, zapijeme myrtoým aperitivem podávaným coby pozornost podniku, dorazíme se nudným českým vínem a jdeme spát do promrzlých stanů, protože zde na jihu je večer prostě strašná kosa.

*ZELEŇ. Ostrov je podle všeho rájem dubů, protože kromě korkových dubů (které se dají poznat podle toho, že jsou oloupané a nahaté) tu rostou i takové podivnosti jako dub červcový, cesmínový a šipák (ty se laicky nedají nepoznat nijak). A aby bylo co tím vším korkem zašpuntovat, rostou tu i olivovníky, fíkovníky, chlebovníky a především myrta, ze které se vyrábí místní specialita – likér mirto (z bobulí červený a z listů bílý). Nejtypičtější sardinským porostem je ale neprostupné křoví zvané macchie, složené z čehokoliv co píchá a znemožňuje chůzi: hlodáš, ostropestřec, opuncie, vřesovec, kručinka, tymián či rozmarýn.*

## Úterý 29. 5. 2007

Ráno je konečně slunečno, ale duje vichřice, jejíž teplota připomíná nějaké hodně severní polární kraje. Doufáme, že se před ní schováme na cestě soutěskou Códula di Luna. Tu plánujeme projít podél říčky stejného názvu až do jejího ústí v moři, a pak chceme pokračovat dál po pobřeží přes několik pláží, dopravními prostředky přístupných jen po moři.

Trasa má být poměrně krátká, pouhých 15 km, ale podle průvodce velmi časově náročná, odhadují ji na sedm hodin. Proto rozhodneme, že soutěskou půjdeme bez Tondy, který přesune auto na opačný konec trasy (po silnici je to přes 40 km), půjde nám po pobřeží naproti a v klidu se bude oddávat lovu muší.

Cesta na parkoviště nad roklí vede uzoulinkou silničkou, která se odvážně klikatí po úbočí svahů. Jízdu vylepšují stáda ovcí, koz, krav, koní a prasat, která každou chvíli přebíhají přes vozovku nebo se na ní prostě pasou. Tony celou dobu střídavě běduje a střídavě děsně nadává, jaká strašlivá cesta ho čeká zpět a jak na to bude sám a opuštěný.

Necháme ho lamentovat u auta a vyrážíme ve třech kolem poměrně divoké a na místní poměry velmi vodnaté řeky. Cestička se vine zase tím zvláště rozrytým lesem. Jeho stav se vzápětí vysvětlí – potkáme stádečko prasat, které usilovně okopává krajnici kolem cesty svými rypáčky a hledá lanýžve či bůhvíjaké jiné svinstvo.

V uspokojení nad vyřešenou záhadou pokračujeme lesem, který vypadá jako kulisy k nějaké trošku hororové pohádce. Z hnědé zeminy trčí sněhobílé vápencové balvany, vyrůstají pokroucené černé stromy, občas ověšené závoji zelenošedého lišejníku, kvetou tu něžně růžové oleandry a další keře a kolem se vine kory-

to řeky tvořené bílými balvany a smaragdovou vodou. Voda ale v jednu chvíli náhle zmizí a už se neobjeví. Kam se vlastně poděla, netušíme. Kromě toho je cesta vyzdobená množstvím prázdných nábojnic z brokovnic (na co se tady střílí, když tu nejsou dopravní značky, raději ani nechci vědět) a množstvím pohozených krum-páčů, tu po kusech, tu v malebně uskupených hromadách.

Asi v polovině cesty stezka lesem náhle skončí a turistické značky nás zavedou přímo do koryta řeky, kde se vytratí. Teď teprve oceníme, že voda zmizela. I tak je chůze více než obtížná, musíme skákat z kamene na kámen a když z nich chvílemi konečně můžeme slézt, jsou vystřídány pískem, ve kterém váznou nohy jako v medu. Připadáme si jako nějaké pitomé opice v ZOO.

Balvany se postupně zmenšují, písčné úseky přibývají, koryto se rozšiřuje, útesy nad ním zdvihají a nabývají bizarnějších tvarů. Problém nám teď působí přibývající oleandry, a to až do té míry, že znemožňují průchod. Nějak ty růžové svině začínám nenávidět. Motáme se s Ivou korytem sem a tam a snažíme se stíhat Duceho v čele.

Naprosto vyřízení se dopotácíme k ústí řeky (označení moc nesedí – jediné, co sem ústí, je kupa balvanů a oleandrů) na pláž Cala di Luna. Tam už čeká frustrovaný Tonda, který nejenže našel žádné ulity, ale navíc zjistil, že moře je tak studené, že se nedá potápět déle než pár minut. Náladu mu spravíme hromádkou šneků, které jsme našli cestou a kteří jsou prý tak vzácní, že je ani nedokáže určit. A hlavně hospodou, kterou tu nikdo nečekal a která VARÍ. Sníme toho tolik, jako bychom nejedli celý týden. Zajímavé jsou především špagety s rybou, které neobsahují rybu, ale jsou posypané něčím, co vypadá jako perník, ale smrdí to rybinou. Tonda to nazve „strouhaným rybím smradem“.

Pláž je nesmírně romantická, azurové moře je pruhem písku oddělené od smaragdového jezírka a za oleandrovým lesem se tyčí rozeklané skály. Cesta k autu vede po skalách nad mořem, bohužel je výhled většinou znemožněn vegetací. Navzdory Tondovu lamentování je ovšem velmi půvabná a plná šneků.

Auto stojí u další pláže Caletta Fuili, kde jsou jen kameny a skály plné lezoucích climberů. Ti, co už mají výstup za sebou, teď sedí zimomřivě zabalení v dekách a čepicích na pláži mezi lidmi slunícími se v plavkách. Faktem je, že vítr a jeho teplota ke vstupu do vody rozhodně nelákají, dokonce ani Tonda se neponoří a jen nudně oloupává skály nad vodou od přílipek. My jsme s Ivou rády, že už nikam nemusíme chodit pěšky, a nadšeně nasedáme do auta, kde je teplo a dá se tam sedět.

V kempu pak tradičně dostaneme menu paní domácí, naprosto excelentní stolní víno a myrtový likér jako pozornost podniku. S panem domácím už naprosto plynně konverzujeme italsky na různá témata včetně motorkových závodů v Brně a sardinských gurmánských specialit. Chvilí pak ještě budíme zbylé spící Germány, kteří ještě neutekli ohrát se domů na sever, zlikvidujeme další česká vína a jdeme spát. Zítřka nás čeká nejvyšší hora na ostrově. Mates bude šťasten.

*JÍDLO. Pro Sardinii jsou typická jednoduše připravovaná jídla. Předkrm tvoří vždy těstoviny: špagety s rajskou nebo rybí majdou, ravioli se sýrem nebo gnocchi se šafránem. Pak následuje maso, většinou mořské potvory nebo mléčné sele – kojeneček do 5 kg váhy, který se griluje nad otevřeným ohněm z myrtového či jalovcového dřeva. Na talíři se tato skutečnost prezentuje obložením pečeně větvičkami zmíněných keřů. Důkladně jsme je prozkoumali a můžu ujistit, že tyto větvičky skutečně slouží jen k ozdobení. K tomu jakýkoliv salát, a pak už následuje zákusek. Může to být pouhé ovoce (nám dávali třešně), nebo úžasný zákusek se zapečeným nesoleným sýrem, politý medem. Fakt dobrota!*

*Za pozornost také stojí místní chleba: jako papír tenké sušené placky zvané carta de musica, čili muzikantský papír. A samozřejmě široká paleta sušených salámů prosciutto.*

## **Středa 30. 5. 2007**

Ráno nás vzbudí jakýsi odporný čmelák, který nám vletěl do stanu a s rachotem hodným stíhačky královského letectva bzučí a usilovně hledá cestu ven. Vstáváme tedy poněkud nenaložené a Matesa špatná nálada neopustí ani se snídaní. Postupně vynadá všem členům výpravy a doslova nás vykope z kempu.

Ve chvatu tedy definitivně opustíme ten úžasný kemp a po silnici se zanoříme do vnitrozemí směrem k nejvyššímu pohoří Monti del Gennargentu. Jak se šplháme nahoru, krajina přestává připomínat středomoří a začíná se podobat České kotlině. Jediným rozdílem je, že místo našich letních dubů tu rostou duby korkové. Taky volně se pasoucí smíšená stáda koní a prasat a krásy přecházející přes dálnici by u Prahy asi nikdo nečekal.

Pak dojedeme ke gigantickému, ale prázdnému parkovišti (začínám být ostražitá) a po uzoučké silničce dál do nitra hor. Cesta končí u obrovské chaty originálně nazvané Rifugio, která se tyčí na úbočí druhé nejvyšší hory Sardinie Bruncu Spina (1829 m n. m.). Svahy hory jsou pokryté sjezdovkami a jednou poněkud ojetou pomou. Je to jediné lyžařské středisko na ostrově, čert ví, jak často se tu dá lyžovat. Dnes se teplota ovšem opravdu blíží hodnotám vhodným na udržení velkého množství sněhu – dole na parkovišti

je 9°C. Také síla větru odpovídá zimním parametrům, hned na parkovišti mě jeden poryv shodí na zem. A nakonec i Matesova nálada zůstává blízko bodu mrazu, je podle všeho frustrován, že jsme zvolili tuto desetikilometrovou „lite“ trasu s pouhým převýšením 1000 m a nikoliv tu správnou drsnáčkou, která nabízí dvojnásobné parametry a 12hodinovou chůzi ostrým tempem a volným terénem, celou dobu do kopce.

Pravda je, že Matesova trasa by nás nejspíš zabila. Poté, co se vydrápeme podél šlepru nahoru na hřeben, se do nás vítr opře plnou silou odpovídající jízdě na střeše šinkansenu. Navíc fouká v nepředvídaných poryvech a má teplotu, jako by vál z mrazáku. Přidáme si další vrstvy oblečení (už poslední, neboť náhradní oděvy došly) a prodíráme se vpřed, litujeme, že se výhled nedá lépe vychutnat. Kolem nás se ve slunci rozkládají nádherné zelené kopce podobné Roháčům nebo Malé Fatře. Liduprázdné. Zelené. Krásné.

My se probijeme vichrem přes dva další kopce na OPRAVDU nejvyšší vrcholek ostrova Punta la Marmora (1834 m n. m.). Těsně nad hlavami nám sviští řídká bílá oblaka, kolem je nádherná hornatá krajina s několika přehradami, v dálce další hřebeny hor, moře kupodivu nikde vidět není.

Zcela vyčerpaní se pak dopotácíme zpět k autu, díky počasí jsme trasu odhadovanou v průvodci na 5,5 hodin zkrátili na tříhodinový poklus. U auta je zase 8°C a nám se to zdá jako docela teplé prostředí, nahoře muselo být k nule.

Zatopíme si v autě a po poměrně nudné dálnici protneme Sardinii napříč na západní pobřeží. Zde Mates naplánoval nocleh v kempu uprostřed rezervace plameňáků na poloostrově Sínis v obci Putzu Idu. Poloostrovem jsme nadšení – střídají se tu brakická jezera, pláže, útesy, plameňáci a hlavně je tu málo lidí. Osídlení tvoří zajímavé usedlosti, ve kterých se nejvíc stavebního materiálu vypořbovalo na kamennou bránu – za impozantním klenutým vjezdem se vždy krčí mrňavá chaloupka, často jen plechová. Jediné, co tu však chybí, je inzerovaný kemp. Po usilovném hledání nám domorodci italsky, zato s názornou gestikulací, vysvětlí, že místní kempy nevyhověly požadavkům EU a byly zrušeny. Zkusíme popojet na jih poloostrova a tentokrát máme štěstí.

Kemp je gigantický, ale členěný na oddělené části a zastřešený zástěnami proti slunci, plný stromů a dokonale prázdný. Vzhledem k počasí se nelze divit, i když nám je v místních 20°C po přestálých útrapách velmi teplo. Skutečný důvod nízké obsazenosti jediného kempu na poloostrově však pochopíme hned při první návštěvě sociálek. Takový sajrajt jsem snad ještě nikdy neviděla:

uklízečka tu byla naposledy asi minulou sezónu, turecké záchody jsou osprejované nespláchnutelnými lejny téměř po celé ploše, odpadkové koše přetékaají použitými vložkami, ve sprchách se válí lahvičky od šampónů a všude poletují hejna vypasených much.

Kemp obsahuje spoustu rezidentních bydlíků s dlážděním, plůtky a minizahrádkami, natěsnaných tak, že je nám nepochopitelné, jak se tu někomu může líbit. Že by před sezónou uklidili? Tondy však nadchne množství šneků, kteří všude visí přilepení ve škvírách zídek i na větvích stromů.

Pokusíme se dojít na pláž, což se ukáže jako bláhové přání. Kemp je od moře oddělený neprostupnou hradbou plotů a pláž je naprosto nedosažitelná – vzhledem ke střelecké vášni Sardů si nikdo z nás netroufne nepozván vstoupit na cizí pozemek. Nezbyvá, než sednout do auta a odjet asi 5 km po pobřeží. Divíme se, proč vlastně ti magoři platí za místa v tom odporném kempu bez přístupu k vodě, ale jen do té doby, než dojdeme na PLÁŽ. Je asi nejkrásnější, jakou jsme kdy viděli. Pískovcové útesy bizarních tvarů jsou střídány sněhobílou pláží z miniaturních křemičitých kamínků. Obrovské vlny mají jasně azurovou barvu. Je tu přírodní rezervace, a proto je kemp od vody oddělený. V sezóně se dokonce prý platí za pouhý vstup k vodě.

Chvilku tu pobudeme, ale koupat se nechce dokonce ani Tonymu. Navíc se vyrojí neuvěřitelné množství komárů a je jasné, že večer si u stanu asi moc neposedíme.

## Čtvrtek 31. 5. 2007

Ve dvě ráno mě vzbudila SMS od Hynka: „Sedím na vrcholku maloměřického komína a pode mnou svítí celé Brno. Je to hustý, hustý, hustý.“ Maloměřický komín má výšku 340 m a stojí nakřivo. Vzhledem k tomu, že znám Hynka a jeho nápady, nemohla jsem pak několik hodin strachy vůbec usnout – ze sna mě vytrhovaly myšlenky na to, jestli si vzal nějaké jištění, jestli je tam někdo s ním a podobně. Bála jsem se mu zavolat nebo napsat zpět, abych ho snad nepolekala a on při sestupu nespádl. Byla to nejstrašnější noční můra za posledních deset let, horší o to, že to byla skutečnost.

Ráno si díky mému vyčerpání z nočního bdění a i přes usilovnou snahu jedné úchylné hrdličky, která nám dvě hodiny vrká na stanu, pospíme až do půl deváté. Ujistím se, že Hynek je doma a v extázi oslavuje svůj výstup, a léle naladění se vydáme zpět na místo, kde jsme včera hledali kemp, chystáme se zde obejít polo-

ostrov Capo Mannu. Na něm je k vidění: osm starých kamenných věží (najdeme z nich jen tři), jeden maják funkční, jeden nefunkční, piniový háj, ovesné pole, slíbené útesy střídané plážičkami, typická středomořská květena tvořená kopcovitými keři, svlačci a skalničkami, a především mraky plžů. Tony vypadá, jako by dostal narozeninový dort, běhá od keře ke keři, od útesu k útesu a likviduje místní plži populaci.

Akci završíme na půvabné plážičce obklopené skalami a s ostrůvkem uprostřed. Slunce nás usilovně spaluje, voda je jako led, a tak se tu jen opékáme jako na grilu. Tony však teplotu moře zcela ignoruje a vydrží se střídavě potápět a střídavě vítězoslavně vynořovat, třímaje vzácné úlovky.

Naprostému nadšení však propadne ve chvíli, kdy zjistí, že písek na pláži tvoří tzv. šelgrid, neboli mikromušle velikosti špendlíkové hlavičky. Nabere jich dva obrovské pytle a nastěhuje je (jako své ostatní úlovky) mezi naše oblečení a jídlo do auta. Nadává přitom na dvě pingpongové pátky, které Mates zapomněl doma vyložit a které tu prý děsně zavazí: zabírají asi tak setinu toho, co stačil dosud obsadit mušlemi. Mám dojem, že domů poběžíme s Ivou za autem, které bude kubicky vyplněno ulitami, pískem a šneky, a budeme mít za úkol posbírat to, co přepadne ven.

Kromě šneků jsme také objevili skutečnost, proč se všechna italská města podobají staveništi a smetišti: člověk se na ně musí dívat zásadně od moře – to je ta půvabná a vyzdobená strana. Pokud se k nim blíží po zemi jako suchozemská krysa, je odměněn jejich dvorky, odpadky a oprýskanými zdmi.

Pak se přesuneme na opačnou stranu poloostrova Sínis, kde je na úplně nejjižnějším konečku největší místní pamětihodnost, původně punské, posléze římské a nakonec středověké španělské město Thárros. Jsou to klasické vykopávky, malebně rozmístěné na svazích mořského zálivu. Velká část města prý leží dosud pod vodou na dně zálivu, vlastní město se totiž objevilo až po bouřce a následném sesuvu půdy. V ruinách se pravidelně střídají snad všechny druhy zdiva od propracovaných římských pálených cihel prokládaných kameny přes klenutí až po poměrně primitivní nasucho skládané gigantické bloky kamene. Nad tím se tyčí kulatá sudovitá věž na vrcholku mysu, založená Kartaginci a naposledy přestavěná Španěly na konci 18. století. Nechápu ovšem, co na ní přestavovali, protože ten tvar je prostě daný a neměnitelný.

Pak ještě zajedeme do místního střediska Cábras, kde kromě dlouze hledané samoobsluhy (ovšem velmi skvostně zásobené), není vůbec nic. Jen před městem je pozorovatelná plameňáků,

kteří jak na potvoru do kamery těmi pitomými křídly nezamávají a nezamávají.

Večer Tonda opět připraví úžasnou hostinu z místních zdrojů, k níž vypijeme nadstandardní množství lahví vína, abychom přestali vnímat pach záchodů a umývárek.

*THÁRROS. Byl založen Féničany v 8. stol. př. Kr. Největší rozkvět zažil za Kartaginců a ve 3. století minulého letopočtu se stal římskou kolonií. Vzhledem k firmolu v okolních mořích ho obyvatelé definitivně opustili už roku 1070 a raději se stáhli do poloostrovem chráněného Oristana. Střídání majitelů je krásně vidět na architektuře – vlivy všech uvedených kultur jsou zde učebnicově patrné. Španělé dojem ještě vylepšili přebudováním věže na nejvyšším místě poloostrova.*

## **Pátek 1. 6. 2007**

Ráno zamíříme zase na sever (doufajíc, že tam budou čistější kempy) a vstřebáváme dojmy. Projíždíme na kopcích nahuštěná kamenná městečka s uzoučkými křivolakými uličkami, kde na skládacích židličkách sedí sverepí ošlehaní staříci v nátělnících, většinou před sázkovou kanceláří nebo holičstvím. Křivonohé babky v černých šatech a šátku jdou do kostela nebo bůhvíkam. Na náměstíčkách se poplakuji podmračení tmaví mladíci, kteří vypadají, že pravidelně střílejí nejen do dopravních značek.

Krajina je kopcovitá, olivové háje střídají políčka, sady a vinice, na každém kamenu kvetou něžné lila růžové skalničky, nad nimi oleandry, svlačce, opuncie a slezové růže. Na drátech sedí vrány šedivky. Silnice jsou úzké a klikaté, výhledy se střídají jako v akčním filmu. Je dost zamračeno, ale nad mořem jasno.

Na dohled k moři se zastavíme ve městě Bosa prohlédnout si hrad. Je sice pěkný, ale je v rekonstrukci a většina prostor je nepřístupná. Otevřená je však kaple s nádhernými freskami, úžasně barevnými, které byly objevené při opravách teprve nedávno. Ale naprosto nejhezčí je vlastní město a pohled z hradu na něj. Bosa se rozkládá kolem docela velké řeky Fiume Temo a na prudkém svahu nad ní. Domy jsou vysoké a uzoucké tak na jedno malé okýnko nade dveřmi, vyvedené v pastelových barvách. Na plechových balkonech se suší prádlo a kvetou truhlíky. Všude leží psi a jezdí místní chlapi na skútrech – nic širšího tudy neprojde. Křivolaké dláždění navíc docela ztěžuje chůzi. Nejsou tu turisté, zato je tu klid a ospalo.

Pak se s autem znovu zanoříme do vnitrozemí a vyšplháme 300 m vysoko na náhorní planinu. Zde rostou zase korkové duby, pokroucené a groteskně nakloněné na stejnou stranu směrem od

moře, takže krajina vypadá, jakoby si s ní někdo pohráł v Photo-shopu. Už tu skončila sklizeň obilí, na strništích leží kostky slámy a každou chvíli se mezi nimi tyčí nuraghy.

*NURAGHY: Byly postavené někdy mezi léty 1500 a 500 před Kristem a vzhledem ke zvýšenému zájmu okolních národů o ostrov sloužily k bydlení a současně i k obraně. Vybudovali je příslušníci tzv. nuraghské kultury, kteří čile obchodovali s okolním Středomořím tak dlouho, dokud se neobjevili Kartaginci. Ti jim usilovně zatápěli až do příchodu Římanů, kteří pak zlikvidovali nejen Kartágo, ale i nuraghskou kulturu. Šli na to dost důkladně a v letech 177–176 př. Kr. vyvražďili na ostrově 27 000 lidí. Dnes Sardinii z celé kultury zůstaly jen ty nuraghy, záliba ve střelbě a sveřepé výrazy místních obyvatel.*

I když dálky vypadají dost nezajímavě – většinou je to jen kupa kamení – jeden nuragh si chceme prohlédnout, protože jde o místní raritu. Vybereme si Nuraghe santu antine u města Torralba, který má být druhý největší. Je to naprosto nečekaná pecka.

Nuragh už zvenčí vypadá podstatně větší a zachovalejší než ostatní, které jsme dosud potkali. Vevnitř je to bludiště hodné Mínotaura. Tvoří ho totiž původně třípatrová centrální věž, 25 m vysoká a s 5 m širokými stěnami. Kolem stávaly tři nižší věže, a to vše je spojené množstvím chodbiček, ochozů, schodišť a průlezů, zčásti vně zdí, zčásti jejich nitrem. Celý komplex je mnohem větší, než zvenčí vypadá – je to způsobeno tím, že stavba je vybudovaná z tak obrovských kvádrů kamene (metr a víc), že vypadá polovičnĕ. Prolezeme ji skrz naskrz, vyfotíme ze všech stran a dokonce se nám i podaří neodnést si na rukávu cákanec žádného z dnešních obyvatel – hnízdí zde desítky vran a jiných ptáků a rozhořčeně na nás pokřikují, abychom už vypadli.

Příznivě naladěni se odtud vydáme prohlédnout si něco novějšího – volba padla na město Sássari, které máme po cestě a které je údajně postavené v půvabném španělském stylu a pyšní se nejstarší univerzitou na ostrově.

No, to je sice možné, ale město je nezajímavé, popravdě spíš dost hnusné. Uličky jsou zdánlivě stejné jako v Boce, ale mají něco navíc, co z nich tvoří odpornou záležitost. Jsou špinavé, rozkopané, plné psích hovínek, domy jsou vlhké a oprýskané a shora nám kape na hlavu mokré prádlo. Jediná místní hezká památka, katedrála, je sice zachovalá barokní stavba vyvedená v bílých skulpturách, ale je zavřená, obestavěná domy a nefotitelná.

Pak už se jen potácíme tím bordelem a hledáme otevřenou hospodu, která se tady podle všeho nevyskytuje. Tím pro Tonda skončí i poslední zbytky přitažlivosti tohoto města a nervózně zavěli k odchodu.



*SÁSSARI. Město má asi silné duchovní siločáry, protože je tradičním rodištěm politiků, z nichž dva to dokonce dotáhli až na prezidenta a jeden na šéfa italských komunistů. Tento skalní ateista ale ve svém rodišti musí překousnout každoroční největší sardinskou náboženskou slavnost, Calvacatu, kdy se v den Nanebevstoupení Páně sjedou do Sássari lidé z celé Sardinie a defilují tu ve vesnických krojích, předhánějí se v jízdě na koních a nakonec se všichni za zpěvu a tance na náměstí zcela nenábožensky ztřískají.*

Naprostu hladoví a frustrovaní nakoupíme několik tun jídla na studenou večeři a přesuneme se kousek na sever k letovisku Santa Teresa, do kempu v Porto di Vignola.

Kemp je čtyřhvězdičkový a na rozdíl od toho včerejšího je absolutně čistý a bohatě vybavený umyvadly u záchodků v oddělených kabinkách, pračkami, sušičkami a speciálními umyvadly na zpracování ryb. Nad stany se tyčí košaté pinie, po nich poskakují žebrající sojky, které na dosah ruky čekají na drobky a vypadají, že vzdálíme-li se od stolu, sežerou nám večeři. Teď, když tu nejsou skoro žádní hosté, je to tu velmi pohodlné. Nechtěla bych tu být ovšem ve vrcholící sezóně.

Moře je sardinsky nádherné a bouřící a teplota vzduchu opět klesla na 10°C. Docela u stanu mrzneme.

## **Sobota 2. 6. 2007**

Ráno naposledy vylezeme ze stanů, vyčistíme je a Tony se po dlouhém váhání a rozhodování konečně dobře vykaká a využije tak plně dobrodiní místního kempu.

Pak se přesuneme na nejsevernější výběžek ostrova, Capo Testa. Očekáváme závěrečnou mírnou procházku podobnou té na Capo Mannu. Ovšem už úvodní partie nás vyvede z omylu; jsem upřímně ráda, že jsem si dnes obula pohorky. Cesta jde přímo po skalnatém pobřeží, brutálně se prodírá křovinami a postupně se zužuje, až po chvíli zmizí docela. Tony propadne totální panice, nastíní nám katastrofické scénáře od roztrhání nohou dravými keři přes mnohačetné zlomeniny způsobené uklouznutím na štěrku až po odtržení kusu skaliska a následné zřícení celé naší skupiny do hlubin moře. Společnými silami ho uklidníme a přesvědčíme, že vracet se nemá cenu a že za chvíli najdeme lepší stezku. A opravdu, stačilo se jen vyškrábat kousek výš, kde vede pohodlná cestička. Vzápětí se před námi objeví výhled na pobřeží a pochyby jsou zapomenuty. Pobřeží tvoří obrovské granitové balvany v něžně růžové barvě, dosahující velikosti až několikapatrového domu. Jsou naházené jeden přes druhý, jako by je nějaké obří dítě vysypalo

z krabice. Mezi nimi roste množství temně zelených keřů, kvetou teď všemi barvami, a za každým rohem bouří azurové moře – příboj stříká bílou pěnu do výšky snad desítek metrů a barva moře je neuvěřitelně modrá. S růžovými skalami je to úžasně malebné.

Chůze je i nadále docela těžká, lezení přes kameny velké 10 m není žádná legrace. Naštěstí je granit dost drsný a neklouže, jinak by to byl asi problém – občas se doslova spouštíme o několik metrů dolů a zase šplháme nahoru. Později se ukáže, že na vzdálenosti 5 km jsem překonali výškové převýšení 420 m, a to jsme šli jen po břehu moře.

Jediné negativum je, že se na nás žene déšť a že Matesovi přestalo svítit slunce na focení. Na druhou stranu ale černé mraky k těm všem barvám tvoří dost malebné pozadí.

Za největšího deště dorazíme na nejsevernější mys Baia di Luna, který je domovem místních vyznavačů přírody a volného života. K souznění s přírodou evidentně potřebují různé pomůcky, jako jsou nelegální chemikálie či podobně zajímavé rostliny. Jsou to potácející se špinavá a zarostlá individua, která bydlí v jeskyňkách a různých kutloších, jež se často podobají hodně zanedbaným útulkům pro psy. Smrdí ještě hůř než vypadají. Když se ovšem jeden z nich dá do řeči s Matesem, ukáže se, že jde zřejmě o pečlivě budovanou image – po plynulé němčině, na kterou Mates nereaguje, přejde na stejně perfektní angličtinu, ve které nadšeně popíše hru měsíčního svitu, který dal zátoce jméno, a vysvětlí, že sem jezdí výhradně za úplňku a bere si na to v práci dovolenou. Pak Matesovi do písku napíše svou internetovou adresu, na kterou prý dává vždy aktuální fotky posledního úplňku. Přijde mi to docela vtipné.

Pro nás zde však skončil krásný výlet: jak bylo před tím pobřeží liduprázdné, je teď podobné promenádě. Rodinky s dětmi, zamilované dvojice v pantoflích, němečtí důchodci s deštníky a dokonce i kompletní osazenstvo autobusu z Tišnova, ti všichni se jdou z té snadnější strany strany podívat na vagabundy žijící v zátoce.

Počasí se jako na potvoru zase spravilo, vysvitlo slunce a z moře se vyloupila Korsika, jen 10 km vzdálená. Propleteme se mezi lidmi a rezignovaně se vracíme k autu, večer nám odjíždí trajekt.

Naštěstí cestou míjíme jednu moc pěknou hospůdku, kupodivu i ve tři odpoledne otevřenou, a je postaráno o pěknou tečku za sardinským pobytem. Rodina, které hospoda patří, nám vystrojí pravou hostinu sestávající z několika chodů a džbánu vína, který posléze způsobí, že Mates naši veselou společnost veze k trajektu poněkud klikatě. Projedeme skalnatými horami s řadou úžasných

výhledů, přímořskými letovisky, které se ani trochu nepodobají chudým osadám ve vnitrozemí. Teplota se pořád drží pod 20°C, takže i Tony vzdá plánovaný poslední ponor.

Se Sardinii se definitivně rozloučíme v Olbii, velkém přístavu vedle Golfo Aranci, z něhož máme odplout. Kromě pěkných výhledů město nenabízí naprosto nic, a tak jedinou místní pozoruhodností je šílený jezdec na skútru, který se nám pořád motá kolem auta a neuvěřitelnou rychlostí se vynořuje z tak nečekaných směrů, že musí mít buď několik klonů, nebo ovládá teleportaci.

Nakonec máme před sebou už jen otravné čekání na trajekt, a dokonce i Tonda se projeví jako ostřílený mořský vlk a svůj palubní batůžek přebalí jen třikrát.

*Yveta Cíglerová, Brno, prosinec 2008*

